

Nekrológ za Jánom Navrátilom

V úvode roka 2024 zomrel v Galante známy básnik, prozaik, scenarista a spisovateľ pre deti Ján Navrátil. Prvú Informáciu o jeho úmrtí uverejnil jeho kolega a kamarát Daniel Hevier v pondelok 19. februára 2024: „Vo veku 89 rokov zomrel môj kolega a kamarát Ján Navrátil. Jeho knihy *Cestovanie s orangutanom* alebo *Najmenší kolotoč na svete* boli mojimi inšpiračnými zdrojmi v čase, keď som začínal písať pre deti. Janko, odpočívaj v pokoji.“

Ján Navrátil sa narodil 13.5.1935 v Seredi. Pochádzal z rodiny lodníka. V rokoch 1949–1953 študoval na gymnáziu v Galante, 1955–1959 na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave slovenčinu a nemčinu. Pôsobil ako učiteľ vo Vinohradoch nad Váhom, rokoch 1959–1961 na strednej poľnohospodársko-technickej škole v Šuranoch, 1963–1971 na gymnáziu v Galante. Od roku 1971 sa stal profesionálnym spisovateľom a venoval sa len literárnej tvorbe.

Prvé verše pre deti uverejnil v časopisoch *Ohník* a *Zornička* v roku 1961, neskôršie prispieval okrem vyššie spomínaných aj do periodík *Včielka* a *Slniečko* poéziou aj prózou. Knižne debutoval s básnickou zbierkou *V záhradke a za záhradkou* (1963). Tiež pre najmladšie publikum vytvoril poéziu *Cestovanie s orangutanom* (1966), *Ďuro Truľo a figliari* (1977), *Námorník na suchu* (1980), *Z hlíny a rosy* (1983) či leporelá *Medový súdok* (1977) a *Kúzelník s farbičkami* (1979). Vo svojich dielach často spájal epické napätie s humornosťou obrazov, čo vytváral jedinečný kontrast v opise skutkov každodenného života. Slovné hry a vtíp uplatnil aj v knižke krátkych próz pre menšie deti *Najmenší kolotoč sveta* (1965). Pre dospelujúcu mládež napísal zbierky básní ako *Diskotéka L* (1983) a *Čiarka na dlani* (1989), kde citlivo vykresľoval krehký vnútorný život mladého človeka. Rovnaký zámer sledoval aj v poviedkach zbierky *Plachetnica Nonsens* (1967). Jedno z jeho najkrajších diel vyšlo pod názvom *Lampáš malého plavčíka* (1980). Opieral sa v ňom o spomienky a zážitky z detstva, prežitého na dunajskom vlečnom člne v rokoch druhej svetovej vojny. V knižkách *Uzlík a Nitka* (1973), *Tri červené klobúčiky* (1973) a *Kvetúzik a Inovatka* (1976) autor vychádzal so starších rukopisov, ktoré prepracoval aj na televízne seriály. Sústavne spolupracoval s televíziou, kde mu uviedli celý rad animovaných seriálov, niekoľko televíznych hier, či pásmo poézie pre deti. Pre rozhlas napísal rozprávkové hry *Klobúčiky* (1968) a *Pesnička pre sovy* (1968). Neskôršie muzikál s názvom *Diskokrál* (1991) a *Námorník Kapko Dierka* v pätnástich častiach v roku 2004.

Jeho posledné dielo nesie názov **Čím čarujú vrabce**, ktorá vyšla tlačou v roku 2023 vo vydavateľstve Buvik. Ide o rozprávkový príbeh pre malé deti o kamarátstve medzi ľudským a vrabčím svetom, plný vtipu a humoru.

Ján Navrátil úspešný, uznávaný a plodný autor detských literárnych textov umrel vo veku nedožitých 89 narodenín. Česť jeho pamiatke.

Diela Jána Navrátila dostupné v Galantskej knižnici

Plachetnica Nonsens Bratislava : Mladé letá, 1967. 147, [3] s.

Len srdce prvej veľkosti Bratislava : Mladé letá, 1970. 118 s.

Az igazi nagy szív Bratislava : Madách, 1976. 131 s.

Žltý mustang Bratislava : Mladé letá, 1977. 157 s.

Lampáš malého plavčíka Bratislava : Mladé letá, 1980. 213 s.

Námorník na suchu Bratislava : Mladé letá, 1980. 63 s.

Kto vidí na dno [Bratislava] : Mladé letá, [1981]. 123 s.

Z hlíny a rosy Bratislava : Mladé letá, 1981. 69 s.

Diskotéka L / Ján Navrátil Bratislava : Mladé letá, 1982. 88 s.

Rozprávka o dúhovej lodi Bratislava : Mladé letá, 1984. 79 s.

Belasý maják Bratislava : Mladé letá, 1985. 80 s.

Guľatá kocka Bratislava : Mladé letá, 1985. 248 s.

Lampášiky Bratislava : Mladé letá, 1986. 127 s.

Medový súdok Bratislava : Mladé letá, 1986. 8 s.

Kráľ s gitarou Bratislava : Mladé letá, 1988. 135 s.

Riekanky Bratislava : Mladé letá, 1988. 96 s.

Čiarky na dlani Bratislava : Mladé letá, 1989. 87 s.

Dobré ráno, pramienok Bratislava : Mladé letá, 1989. [28] nečíslovaných strán.

Pramienok : Obrázková knižka o nás a o našej krajine Bratislava : Mladé letá, 1989. [1] s.

Klub Lucia Senica : Arkus, 1995. 138 s.

Prvák z najmenšej lavice Bratislava : Mladé letá, 2002. ilustrácie na predsádkach ; údaj o ilustrátorovi 74 s.

Čím čarujú vrabce Bratislava : Buvik, 2023. 67 s.

Uzlík a Nitka Bratislava : D. Orys, s.r.o, 2023. 101 s.

Námorník Kapko Dierka. Bratislava : Mladé letá, 2004. 90 s.

Čauko, bengoši! Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo - Mladé letá, 2009. 158 s.

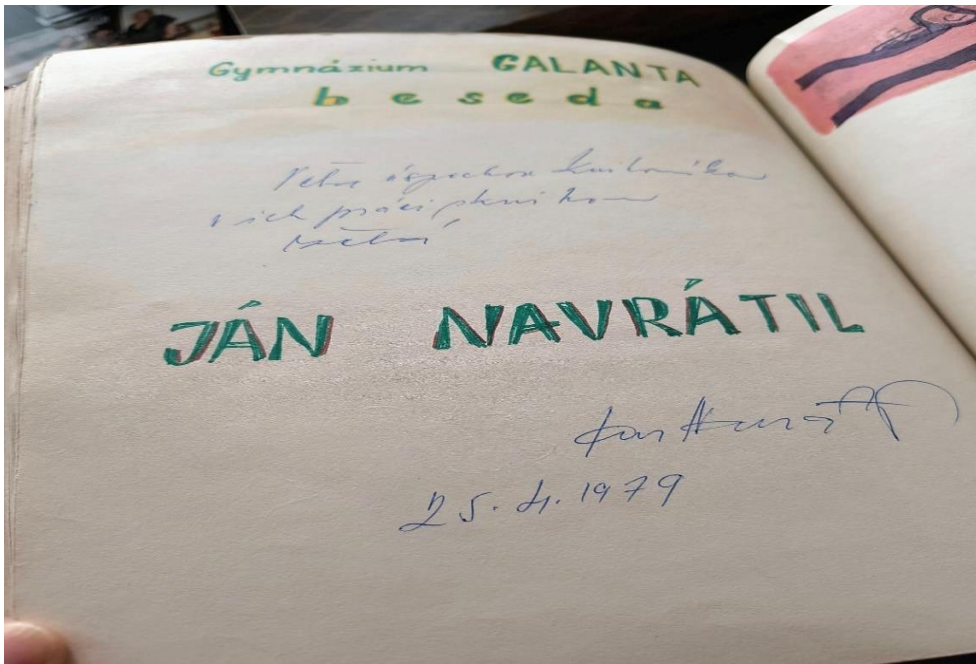
Bibliografie venované tvorbe Jána Navrátila

Ján Navrátil : personálna bibliografia spisovateľa pre deti a mládež / Zostavila: Anna Jónasová ; zodp. red. Irena Orbanová. - Galanta : Okresná knižnica, 1985. - 41 s.

Ján Navrátil : personálna bibliografia : tvorba za roky 1985-2005 / [zostavila: Judita Kontárová ; zodp. red.: Štefan Polák]. - Galanta : Galantská knižnica, 2005. [50 s.]. ISBN 8089097103

Ján Navrátil : výberová personálna bibliografia / [zostavili: Iveta Šimčíková, Emília Dolníková ; zodp. red. Lívia Koleková]. - [Trnava] : Trnavský samosprávny kraj : Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave, [2010]. - 103 s. ISBN 978-80-88695-23-3

Zostavila: Zita Perleczká

Foto: Spolok slovenských spisovateľov, Archív Galantskej knižnice